

Історико-політичні проблеми сучасного світу:
Збірник наукових статей. – Чернівці:
Чернівецький національний університет,
2017. – Т. 35-36. – С. 74-76

Modern Historical and Political Issues:
Journal in Historical & Political Sciences. – Chernivtsi:
Chernivtsi National University,
2017. – Volume. 35-36. – pp. 74-76

УДК: 325.2(477.8)«189»

© Давид Лупул¹

**Промова: виголошена на меморіальній церемонії, біля могили
Др. Йосипа Олеськіва на Личаківському цвинтарі (18 червня 2017 р.)**

Перші українці, які поселилися в Канаді протягом 1890-х, були родом з Європи, яка переживала «велику хвилю» росту населення. Це величезне зростання населення Європи спричинило величезну хвилю міграції, що змусила 45 мільйонів європейців висадитися з пароплавів на беріг і поселитися в Новому Світі між 1880 і 1914 роками.

Серед тих мільйонів емігрантів з Європи до Америки були приблизно 700 000 українців, які покинули австрійські коронні землі Галичину і Буковину між 1870 і 1914 роками.

Важливу роль у їх переселенні до Канади відіграв Йосип Олеськів. Народившись у родині священика та отримавши освіту в університетах Галичини та Німеччини. Він підтримував програму Національних популістів в Східній Галичині та намагався розвивати українське селянство за допомогою освіти, створенням сільських читалень, пробудженням української самосвідомості. Але, як і його близький друг, Іван Франко, Олеськів наполягав, що потрібно робити більший наголос на політичні дії, щоб виправити соціально-економічні розбіжності, перед якими опинилися селяни через аграрні реформи.

Через обмежені можливості впровадження реформ, Олеськів бачив спасіння багатьох селян в еміграції з перенаселеної Галичини до країни, яка пропонує справжні шляхи до розвитку сільського господарства (сільськогосподарські можливості), а також політичну свободу. Він знав, що Канада шукає поселенців для Західної Канади, заселеної мало і здебільшого корінними жителями, незнайомими з європейськими методами фермерства. Олеськів зв'язався з товариством «Просвіта» у Львові і переконав його опублікувати коротеньку книжечку, яка називалася «Про вільні землі», де він описував Канаду, як бажане місце для імміграції із великою кількістю землі та стабільним демократичним урядом.

В 1895 році Олеськів вирушив у тримісячну поїздку Канадою, відвідуючи багато місць від Атлантичного до Тихого океану. Він зустрічався з чиновниками канадського уряду в столиці країни Оттаві, а також з послом Канади в Лондоні, Англія.

Після повернення до Львова він опублікував статтю, що називалася «О еміграції», яка набула великого розголосу в Західній Україні і яка спричинила величезний вплив на перенаправлення еміграції з Бразилії до Канади. Протягом п'ятирічного періоду часу після публікації «О еміграції», більше ніж 25000 українців переїхали на постійне проживання до Західної Канади.

За життя Олеськів не отримав заслуженого визнання його безкорисливої відданості справі допомоги українському селянству. До цього спричинилося керівництво українського національного руху Галичини, яке вважало що його зусилля по сприянню імміграції до Канади слугуватимуть лише для послаблення позиції українців у їхній боротьбі проти польських землевласників та правлячого класу. Навіть канадський уряд не поспішав визнати величезний внесок Олеськіва до справи переїзду 25,000 українців.

Після смерті Олеськіва його зусилля не були увічнені жодним пам'ятником. Впродовж багатьох років його діяльність була повністю замовчувана в Україні. На щастя, в останні роки його здобутки почали отримувати визнання в Канаді. Встановлено бюст Олеськіва в Селі Українського культурної спадщини в провінції Альберта. Міський парк, а також район міста Едмонтон носять його ім'я. Є місто Олеськів у провінції Манітоба, а також Олеськів шкільний регіональний відділ в Саскачевані.

Я вважаю, що справжній пам'ятник Олеськіву знаходиться в сотнях міст, сіл та місцин Канади, які носять українські назви – такі, як Теревовля в провінції Манітоба, Дністер в провінції Саскачеван та Мирнам в провінції Альберта – спадок масової імміграції, яку він розпочав.

¹ Екс-радник з питань імміграції Посольства Канади в Україні, Email: David.Lupul@international.gc.ca

Для мене велика честь бути запрошеним на цю церемонію по вшануванню пам'яті Др. Йосипа Олеськіва. Вічна йому пам'ять!

Ключові слова

Йосип Олеськів, Іван Франко, Канада, Україна, Буковина, Галичина, «Про вільні землі», «О еміграції».

Text of an address: Given at a Memorial Ceremony, At the Gravesite of Dr. Yosyp Oleskiv, Lychakivsky Cemetery, Lviv, Ukraine 18 June 2017

The first Ukrainians who settled in Canada during the 1890s originated from a Europe that was in the midst of a huge surge in population growth. This enormous growth in Europe's population helped stimulate an enormous wave of migration, one that saw more than 45 million Europeans disembark from their steamships and settle in the New World between 1880 and 1914.

Never before had so many people been on the move, stimulated by new economic opportunities abroad. In fact, the wave of mass migration that began in the 1870s and which crested just before the outbreak of the First World War is unprecedented in human history. It even dwarfs the large movement of peoples from the war-torn Middle East that we have experienced in this decade.

Among these millions of emigrants from Europe to the Americas were about 700,000 Ukrainians who left the Austrian crownlands of Galicia and Bukovyna between 1870 and 1914. Despite the enormity of its impact on Ukrainian history, this period of mass migration to the New World is often forgotten in the texts of the history books published in Ukraine. Why is this so? Perhaps because the story lacks the patriotic elements found in the narratives surrounding such other dramatic elements of Ukraine's recent history, such as the impact of the two world wars, the struggle for Ukrainian statehood, and the eventual establishment of Ukrainian independence.

But it is a story well worth acknowledging. And I am very pleased to be here today, at Lychakivsky cemetery, where Dr. Yosyp Oleskiv is buried, to honour that story, which includes the role that Dr. Oleskiv played in channelling the Ukrainian emigration to a better life in Canada.

It is well known that life for Ukrainians in the Austrian crownlands in the late 19th century was not easy. There was the problem of overpopulation, of too many people reliant on agriculture for their sustenance with too little land to support them. The political situation involving Polish domination of eastern Galicia also entered into the picture. Ukrainian migration did not emerge solely as a result of pressures from overpopulation, but from the fact that wealthy Polish landlords owned the large estates and blocked Ukrainian peasants from access to much of the arable land. The health of Ukrainians was increasingly in jeopardy as a result of the rapidly-diminishing supply of their most precious life-giving resource – land.

By the early 1890s, many Ukrainians who sought escape via emigration were being duped by unscrupulous travel agents and representatives of companies seeking to exploit Ukrainians for their own ends. For example, thousands were being lured by fraudulent promotional literature, distributed by agents, promoting Brazil as a paradise for Ukrainians (even though it was a country looking for cheap

labour to replace the labour of black slaves, who had been emancipated from slavery only a few years earlier, in 1888). Some stories sought to convince Ukrainians that the Austrian crown prince Rudolph (who had committed suicide in 1889) was actually still alive in Brazil and beckoning to them from a kingdom he had established in the South American jungle. There was even an agent by the name of Gargioletti, who reportedly crisscrossed Galicia and Bukovyna, pretending to be Archduke Rudolph and imploring his Galician subjects to join him in Brazil. These rumours and false stories contributed to a sharp rise in emigration to Brazil in 1895. Many Ukrainians responded, and scores of them died in the Brazilian jungles from disease and being worked to exhaustion by their masters.

Concerning this period in Ukraine's history, a prominent early Ukrainian immigrant in Canada, Kyrylo Genyk, complained that "no one had a sincere word for our Ukrainian people. They were left to fend for themselves and to make their way through a maze of agents, so that, in the end, only those who were interested in tearing away their last cent took any interest in them."

There was an exception to this neglect of the early migrants: Dr. Yosyp Oleskiv. Born into a clerical family and educated at universities in Galicia and Germany, Oleskiw was an *intelligent* who subscribed to the program of the National Populists in eastern Galicia, who sought to improve the lot of the Ukrainian peasantry through education, the promotion of village reading circles and instilling na-

tional consciousness. But like his close friend, Ivan Franko, Oleskiv insisted that greater emphasis on political action was needed to redress the socio-economic disparities facing the peasantry through agrarian reforms.

Given the limits of the possibility of reforms being implemented, Oleskiv saw that salvation for the impoverished peasantry lay in emigration from an overpopulated Galicia to a country that offered agricultural opportunities as well as political freedom. He was alarmed that many peasants were falling victim to “immigration fever”, and recognized the need to redirect Ukrainian migrants away from Brazil to a destination where they would not be subjected to such horrific working conditions and exploitation.

He was also aware that Canada was seeking settlers for the lands in western Canada which were still sparsely populated, mainly by the aboriginal peoples, most of whom were unacquainted with European farming methods. So Oleskiv approached the Prosvita Society in Lviv and convinced them to publish a short pamphlet he had written called *Pro VilniZemli*, in which he promoted Canada as a desirable destination with its abundant land for settlement and its stable and democratic government.

Oleskiv realized he needed more detailed information about Canada. So he began to correspond with Canadian officials in Ottawa about his plan to settle large numbers of Ukrainians in the *vilnizemli* of western Canada (before 1895, there were only a few hundred Ukrainians residing in Canada).

During this same period, Oleskiv also wrote many articles for western Ukraine newspapers – imploring Ukrainians contemplating emigration to Brazil to hold off until he was able to travel to Canada and obtain knowledge of conditions there first-hand. In 1895 Oleskiv embarked on a three-month tour of Canada, visiting localities from the Atlantic to the Pacific. He met with officials of the Canadian government in the national capital, Ottawa, as well as with Canada’s ambassador in London, England. Upon his return to Lviv, he authored a booklet called *O emigratsii*, which received wide circulation in western Ukraine, and which had an enormous impact on redirecting the emigration from Brazil to Canada. Within the five-year period following the publication of *O emigratsii*, more than 25,000 Ukrainians settled permanently in western Canada.

During his lifetime, Oleskiv never received appropriate recognition for his unselfish dedication to the cause of helping the Ukrainian peasantry. This was due to the fact that the leadership of the Ukrainian national movement in Galicia generally felt that his efforts to promote emigration to Canada would only serve to weaken the position of Ukrainians in their struggle against the Polish landlords and ruling class. Even the Canadian government was slow to recognize Oleskiv’s enormous contribution to the arrival of the 25,000 Ukrainians who had arrived by 1900. Many arrived destitute, despite Oleskiv’s best efforts, and this soured many Canadian officials on Oleskiv. Other officials suspected him of being interested only in personal profit. But despite much criticism and opposition to his schemes, he persevered, and received a small measure of recognition from the Canadian government in 1900, when it belatedly sent him \$2,000 as payment for his expenses. Following his trip to Canada, Oleskiv actively promoted Canada for the remaining 8 years of his life – which, sadly, ended in 1903.

Following Oleskiv’s death, no monument to his efforts was erected. For many years his efforts went completely unrecognized in Ukraine. Fortunately, in recent years his accomplishments have begun to be acknowledged in Canada. There is now a bust of Oleskiv at the Ukrainian Cultural Heritage Village in Alberta, Canada. There is also a city park as well as a district of the city of Edmonton bearing his name.

There is a town of Oleskiw, Manitoba, and an Oleskow School District in Saskatchewan. I believe that Oleskiv’s real monument lies in the hundreds of towns, villages and places in Canada bearing Ukrainian names – names like Terebovlia, Manitoba, Dniester, Saskatchewan, and Myrnam, Alberta – the heritage of the mass immigration to Canada that he helped to begin.

It is an honour to have been invited to this ceremony today to honour Dr. Yosyp Oleskiv.

Vichnaia iomu pamiat!

June 18, 2017